C07/HRC001/EE/20250605

वेळ : 3 तास **गुण : 80**

Time : 3 Hours **Marks : 80**

सर्वसाधारण सूचना :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
   All Questions are Compulsory.
2. प्रत्येक उप–प्रश्न पाच गुणांचा आहे.
   Each Sub-question carry 5 marks.
3. प्रत्येक उप–प्रश्नांचे उत्तर 75 ते 100 शब्दांत लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर स्वतंत्र पृष्ठावर लिहावे.
   Each Sub-question should be answered between 75 to 100 words. Write every questions answer on separate page.
4. 80 गुणांच्या प्रश्नपत्रिकेचे आपल्या शिक्षणक्रमाच्या संरचनेनुसार गुणांत रूपांतर करण्यात येईल.
   Question paper of 80 Marks, it will be converted in to your programme structure marks.
5. प्रश्नाबाबत शंका असल्यास, मराठी भाषेतील प्रश्न अधिकृत समजावा.
   Incase of doubt of question, Marathi version will be treated as final.

---

1. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप–प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

   अ) हक्कांमध्ये कोणत्या पाच घटकांचा अंतर्भाव होतो ?

   a) Which five elements consists Rights?

   ब) मानवी हक्कांच्या वर्गीकरणात मानवी हक्कांचे कोणते चार प्रकार स्पष्ट केले आहेत ?

   b) Which four types/kinds of human rights are stated in the catagorisation of human rights?

   क) तुम्हाला माहित असलेली मानवी हक्कभंगाची पाच उदाहरणे द्या.

   c) Give five examples of human rights violation that you know.

   ड) मानवी हक्कांवर मर्यादा कधी येतात ?

   d) When can be human rights limited?

May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025

इ) उत्तम अभिशासनासाठी आवश्यक मूलतत्त्वे कोणती आहेत ?

e) What are the parameters of Good Governance?

2. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप–प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) भारतातील अभिशासनाचे तीन आधारस्तंभ कोणते ?

a) What are the three pillars of Governance in India?

ब) ग्रामीण समाजाशी थेट संबंध असलेली स्थानिक शासनाची महत्त्वाची कार्ये कोणती ?

b) What are the most important functions that are directly concerned with village community?

क) सामाजिक संस्थांनी कोणत्या साधनांचा वापर करून प्रशासनाच्या कामकाजाच्या दर्जात बदल घडवून आणला आहे ?

c) Which tools are used by civil society initiatives to improve quality of governance?

ड) माहितीचा अधिकार म्हणजे काय ?

d) What is Right to Information?

इ) कलम 8 नुसार कोणत्या प्रकारची माहिती लोकांना उपलब्ध करून दिली जात नाही ?

e) According to section 8, which information is exempted from right to information?

3. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप–प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) रोमन हक्कविषयक संकल्पनेची पाच वैशिष्ट्ये लिहा.

a) Write five characteristics of Roman rights concept.

ब) जेरेमी बेन्थॅम यांचा उपयुक्ततावाद सिद्धांत काय आहे ?

b) What is Jeremy Bentham's theory of utilitarianism?

क) मानवी हक्कांचे सध्याचे प्रमुख प्रश्न कोणते आहेत ते थोडक्यात लिहा.

c) What are the important current issues of Human Rights? Write in brief.

May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025

ड) आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटनेचे लेखी नियम कोणते आहेत ?

d) What are the written rules of International Labour Organisation?

इ) कोणत्या कारणांमुळे आंतरराष्ट्रीय समुदायाला मानवी हक्कांच्या संहितीकरणाची आणि आंतरराष्ट्रीयकरणाची गरज भासली ?

e) Because of which reasons International community realised the necessity of codification and Internationalisation of human rights.

4. खालीलपैकी कोणतेही **चार** उप–प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) संयुक्त राष्ट्रांच्या मानवी हक्क आयोगाकडे कोणत्या चार महत्त्वाच्या जबाबदाऱ्या सोपविण्यात आल्या ?

a) Which four important responsibilities were entrusted with UN Human Rights Commission?

ब) मानवी हक्कांच्या जागतिक जाहीरनाम्यात कोणत्या तरतूदी केल्या आहेत ?

b) What are the important provisions under UDHR?

क) आंतर–अमेरिकी मानवी हक्क आयोगाचे अधिकार व कार्ये कोणती आहेत ?

c) What are the powers and functions of Inter-American commission as Human Rights?

ड) प्रसार माध्यमांना मानवी हक्क क्षेत्रामध्ये जास्तीत जास्त चांगला उपयोग करून घेण्याची क्षमता असणे का आवश्यक आहे ?

d) In the field of Human Rights, why the ability to access media in critical?

इ) मानवी हक्क क्षेत्रामध्ये सामाजिक संस्थांची भूमिका महत्त्वाची आहे यावर तुमचे मत लिहा.

e) Write your opinion about the important role of NGOs in the field of Human Rights.

✦✦✦✦✦✦✦

May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025 - May 2025